

21. DERS

61) KAVLÎ DUA 62) FİİLÎ DUA 63) HÂLÎ DUA

61) KAVLÎ DUA: → Biz, Allah'ın geleceğimizle alâkalı takdir buyurduğu şeyleri bilmesek de, her zaman ümit ve endişelerimizi, azim ve kararlılıklarımızı o takdirin birer emaresi ve **kavlî, fiilî, hâlî dualarımızı** da –şart-ı âdî planında– onun bir vesilesi sayarız.

→ Mesela çiftçinin tarlayı sürmesi, tımar etmesi, ekmesi, sulaması **fiilî dua**; sonra da el açıp, “Yâ Rabbi, bereket ihсан eyle, rahmetini bol bol ver.” diye yalvarması da **kavlî duadır**.

→ Diyelim ki bir mü'min, “Yâ Rabbi, mü'minleri muzaffer eyle.” diye dua eder; bu güzeldir ama, kâfi değildir. Çünkü, tek kanatla kuş uçmaz. Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) Bedir Savaşı öncesi eksiksiz hazırlık yapması ve sonra da bütün benliğiyle Allah'a yönelerek dua etmesi gösteriyor ki, fiilî dua yapılacak, yani, sebepler dairesinde yapılması gerekli olanlar yapılacak ve elden geldiğince sebeplere riayet edilecek, sonra da kavlî dua için eller açılacaktır.

→ Cenâb-ı Hakk'a el açıp, şifa dilememiz kavlî duadır. Bazen yalnız Allah'a teveccüh ve kavlî dua ile hastalıklarımız, baş ve diş ağrılarımız geçebilir ama, bazen de murad-ı ilâhî başka olur ve hekime müracaatımız istenir. Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem): “Allah her derdin devasını yaratmıştır, tedavi olunuz.” buyurmakla, bu fiilî duaya bizi teşvik etmektedir.

62) FİİLÎ DUA: → Sebepler dünyasında bulunduğumuza göre elbette sebeplere riayet etmek şarttır ve Üstad'ın tabiriyle de bu bir fiilî duadır. Ne var ki fiilî duayı yapma, kavlî duayı yapmaya hiç de engel değil; hatta onun için önemli bir istinat noktası sayılır.

→ Tasa, keder ve hüzne medar olan hususlardan kurtulma çabası, o insanı fiilî duayı da yerine getirmeye sevk eder. Kavlî duayı yapıp, fiilî duayı yapmama, sözle davranış arasında bir tenakuz (çelişki) göstergesidir.

→ Evet, karar verirken Allah'a güven tam olmalı ama bu noktaya kadar da fiilî dua mahiyetindeki davranışlarda, sebeplere tevessülde kusur edilmemelidir. “Esbaba tevessül mâni-i tevekkül değildir.” sözü bunu anlatır ve aynı zamanda İslâmî bir kuraldır.

63) HÂLÎ DUA: → Hâl diliyle yapılan dualar çeşit çeşittir. Mesela bir yumurtanın kuş olabilmek için; bir tohumun çiçek olabilmek için ve bir çekirdeğin ağaç olabilmek için yaptığı hâlî dualar bu kategoriye girmektedir.

→ İzdırar (zorda kalma) lisanı ile yapılan dualar da hâlî dualardandır. Bütün ümitlerin kesildiği, bütün sebeplerin sükût ettiği durumlarda ve son derece sıkıntılı anlarda gerçekleşen dualar bu şekilde olur. Bu gibi durumlarda insan hâlî ile yalvarmakta ve bir çıkış yolu istemektedir.

→ Emin olun, aradan seneler geçmiş olmasına rağmen, ne zaman o meseleyi hatırlasam hâlâ derin bir pişmanlık hissediyor, üzülüyor ve o konuda kendimi asla affetmiyorum. (Hocaefendi'nin bir konudaki hâlî duası)

(Beyan - Gönül Dili Hâl Şivesi)

**Bu konularla alakalı okunabilecek yerler:
(Fasıldan Fasıla 5 / Fikir Atlası - Kavli ve Fiilî Dua)
(23.Söz 1.Mebhas 4. ve 5. Nokta)**

Aşağıdaki kelimeleri manalarına uygun bir şekilde birleştirin:

Fiilî Dua	Bir tohumun çiçek olabilmesi için yaptığı dua
Kavlî Dua	Sebeplere riayet etmek
Hâlî Dua	El açıp yalvarmak

Aşağıdaki boşlukları doldurunuz:

Izdırar (zorda kalma) lisanı ile yapılan dualar da .....lardandır. Bütün ümitlerin kesildiği, bütün sebeplerin sükût ettiği durumlarda ve son derece sıkıntılı anlarda gerçekleşen dualar bu şekilde olur. Bu gibi durumlarda insan hâli ile yalvarmakta ve bir çıkış yolu istemektedir.

Sebepler dünyasında bulunduğumuza göre elbette sebeplere riayet etmek şarttır ve Üstad'ın tabiriyle de bu bir .....dır.

Mesela çiftçinin tarlayı sürmesi, tımar etmesi, ekmesi, sulaması .....; sonra da el açıp, "Yâ Rabbi, bereket ihsan eyle, rahmetini bol bol ver." diye yalvarması da .....dır.